

Falukép

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

CSERKÚT KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK HIVATALOS LAPJA 2016. OKTÓBER

Faludy György Ezerkilencszázötvenhat, te csillag

Másnap, szerdán reggel: por, ágyú-
szó
és szenvedés; mégis, mikor átvágtam
a Hősök terén, mosolyognom kellett,
mert nem állt szobor többé a
csizmában,
csütörtök: lázrőzsák mindenki arcán,
Földváry már kedd este elesett
a Rókus előtt; szemközt, az iskola
padlásán felfegyverzett gyerekek,
péntek: még több vér, tankok, a Liget-
nél
az útegek torkolattüzeit
nézem éjjel és borzongok: a "szörnyű
szépség" most nálunk is megszületik,
hat nap: a kénezett arcú halottak
apró csokorral mellükön, a járdán,
(Köztársaság tér), röplapok, szoron-
gás,
szemem előtt kis, tétova szivárvány,
ölekezés az Írószövetségben,
mert csomagolnak s indulnak haza,
feltépett sínek és torlaszok: fölöttük
a szabadság liliom-illata,
ezerhétszázhárom, nyolcszáznegy-
vennyolc,
és ötvenhat: egyszer minden száz
évben
talpra állunk kínzóink ellen; bármi
történjék is, boldogság, hogy megér-
tem,
és újra péntek: a Dunánál állunk,
a nap áttör, ködön; talán
sikerül minden s az alkonyat bíbor
brokátja Zsuzska lenszőke haján,
és szombat: a hajnalban csupa re-
ményesség, estére tudni: nyakunkon a
és,

a keleti szemhatár mögött mocskos
felhők, nyugatról álszent rőfögés,
mentünk a kétszázézerrel; nem bír-
nénk
több börtönt és ha nem is jön velem:
Árpád óta bennem lakik az ország,
minden völgyét meg dombját
ösmerem,
akkor is hazám, ha távol lesz tőlem,
eddig sem ápolt s ha más föld takar
mit számít az? s mit számít, ha fiam
majd
dad-nek is szólít és nem lesz ma-
gyar?
Mi elmaradt, azt húsz vagy száz év
múlva
az ifjúságtól mind visszkapom:
ők látják majd, hogy az előszobákban
kabátom még ott lóg a fogason.
Ezerkilencszázötvenhat, sem emlék,
sem múltam nem vagy, sem történe-
lem,
de lényem egy kioperálhatatlan
darabja, testrészt, ki jöttél velem
az irgalmatlan mindenségbe, hol a
Semmi vize zubog a híd alatt,
melynek nincs korlátja: - életemnek
te adtál értelmet, vad álmokat
éjjelre és kedvet a szenvedéshez
meg örömet; mindig te fogtál kézen
ha botladoztam, magasra emeltél
s nem engedted, hogy kifulladás vé-
nen,
ezerkilencszázötvenhat, te csillag,
a nehéz út oly könnyű volt veled!
Oly régesrégén sütsz fehér hajamra,
ragyogj sokáig még sírom felett.

A tartalomból

Faludy György: Ezerkilencszázötvenhat, te csillag	1
Ötvenhat Az én ötvenhatom	2-3
Ünnepi program Készülődés Hírességek a magyar forradalomról	4-5
Épül az emlékmű Akik az ünnepünket méltóvá teszik	6-7
1956 képekben	8

Ötvenhat

1956

“Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend lett.
De most sokan kérdik: mi történt?
És kérdik, egyre többen kérdik,
Hebegve, mert végképp nem értik
Ők, akik örökségbe kapták
Ilyen nagy dolog a Szabadság?”
(Márai Sándor)

Mindössze 20 nap, de a magyar történelem talán legkiemelkedőbb 20 napja zajlott 1956 őszén, Magyarországon. Egy aprócska, de elszánt nemzet felemelte a fejét és nemet mondott az elnyomásra, a diktatúrára és szembeszállt a világ akkori legnagyobb birodalmával. Az 1956-os forradalmat megelőző hét esztendő leggyűlöltebb kommunista diktátora Rákosi Mátyás volt. Az 1956 júliusában bekövetkezett bukása – vagyis az oroszok által történt leváltása és a Szovjetunóba történő költöztetése – átmenetileg csillapította ugyan a lakosság elkeseredését, de mivel helyére „bűntársa”, Gerő Ernő került, a lakosság hangulata alig változott. Az embereknek elege volt az ÁVH korlátlan hatalmából, a diktatórikus kormányzásból, a koncepciók perekből és az esztelen és logikátlan gazdaságirányításból és a kommunista vezetésből.

Az 1956-os forradalom Magyarország népének a sztálinista terror elleni forradalma és a szovjet megszállás ellen folytatott szabadságharca volt. A budapesti diákoknak az egyetemekről kiinduló békés tüntetésével kezdődött október 23-án és a fegyveres felkelők ellenállásának a felmorzsolásával végződött Csepelen november 11-én.

Az október 23-i budapesti tömegtüntetés a kommunista vezetés ellenséges reakciója, és a fegyvertelen tömegre leadott véres sortűz következtében még aznap éjjel fegyveres felkeléssé nőtt.

A legfőbb budapesti felkelő központok a Széna tér, a Baross tér, a Corvin köz, a Mester utca és a Tűzoltó utca lettek. A forradalom országos méretűvé vált, amikor a nagyobb városokban is

tüntetések kezdődtek.

Ez a kormány bukásához, a szovjet csapatok kivonulásához, a többpártrendszer visszaállításához és az ország demokratikus átalakulásának megkezdéséhez vezetett. November első napjaiban az új kormány Nagy Imre vezetésével megkezdte a tárgyalásokat a Szovjetunióval a szovjet csapatok teljes kivonásáról, a Varsói Szerződésből való kilépésről és az ország semlegességéről. A szovjet politikai vezetés azonban a kezdeti hajlandóság után meggondolta magát, és miután számíthatott arra, hogy a nyugati nagyhatalmak nem nyújtanak a magyar kormánynak segítséget, november 4-én a szovjet csapatok hadüzenet nélkül háborút indítottak hazánk ellen. Az aránytalan túlerővel szemben egyedül maradt ország több napon át folytatott hősi forradalma így végül elbukott.

A harcokban összesen 3300 felkelő halt meg. A megtorlások során 229 embert végeztek ki – köztük Nagy Imre miniszterelnököt, további 20 ezer forradalmárt börtönöztek be. Jelentős volt az internáltak száma is: 13 ezer „gyanúsított” kapta ezt a sorsot.

A harcok és a megtorlások elől 170 ezer ember menekült külföldre. A brutális megtorlást és a magyar nép elnyomását az ENSZ és a világ közvéleménye egyaránt elítélte.

Az 56-os megtorlások igazi befejeződése 1963-ig váratott magára, amikor Kádár János márciusban közkegyelmet hirdetett az 56-os forradalom letartóztatottjai számára. A rendelet alapján 3480 ember szabadulhatott ki a börtönökből. Ekkor nyerte vissza szabadságát Göncz Árpád későbbi köztársasági elnök is. A közkegyelem azonban nem volt teljes, és a meghalt százak is a történelmünk örök veszteségét jelentik.

A forradalmat követő évtizedekben az 1956-os eseményeket a pártállami hatalom ellenforradalomnak bélyegezte, és elítélte. A rendszerváltás után megváltozott az események hivatalos értékelése. 1989. október 23-a óta ez a jeles nap kettős nemzeti ünnepünk: az 1956-os forradalom kitörésének, és a Magyar köztársaság kikiáltásának a napja, melyet az 1990. évi XXVIII. Törvény iktatott a nemzeti ünnepek sorába.

-Deák Borbála-

Az én ötvenhatom

Akkoriban hét-nyolc évesek voltunk. Gyerekek is, meg nem is, a környezet minden rezdülésére érzékenyek. Egy idő óta éreztük, hogy valami nincs rendben. Szüleink és a barátaiak suttogtak, beköszöntött a „nicht for dem Kind” világ - *otthon „forradalom”, az iskolában „ellenforradalom”...*

Az ötvenes években felfordult a világ: az osztályidegen bíró hajtotta a halottaskocsit, az „ántvilágban” jó hírnevet szerzett ügyvéd felvásárlónak szegődött, a bíróság élére - jog- és valamire való iskolai végzettség nélkül - egy munkáskádert ültettek, a várost pedig egy hitű, hajdani nap-számos vezette...

Féltünk.

Édesanyánk nap mint nap szorongva várta haza a kórházból apánkat, hiszen mindig jutott valami rossz hír.

Az ávosok elvitték a Sándor bácsit... Apám betege, jó kedélyű parasztember volt, mindenki szerette. Az akkori nomenklatúra szerint „kulák”, azzal a pár tehénnel lóval, a szekszárdi kis szőlőjével, néhány hektárjával, takaros házával.

Évek múlva szabadult, addig sem tudtunk róla semmit, úgy hittük, talán már nem is él. Más ember jött vissza. Beszélték, hogy megkínózták... Mindenét elvesztette. Meghasonlott, bizalmatlan, keserű, mindenkivel kötözködő „rosszember” lett, egy perpatvarban majdnem agyonszúrta vasvillával a szomszédját. Mi, gyerekek messze elkerültük, féltünk tőle. Néhány év múlva felakasztotta magát...

Szüleink akkor már nem bujkáltak - az internálást, a „málenkij robotyit” szerencsés szökéssel megúszva - egy régi parasztházban laktak, saját otthonukban „társbérletben”. Hosszú gang, három szoba, mosókonyha, pottyantós vécé... A két legszebb szobába egy szocialista nagyvállalat újszülött káder igazgatóját és családját telepítették be, mi meg a többin és a mosókonyhán osztoztunk. Szüleim Emberek voltak, ezt a „szimbiozist” is helyén kezelték: ha már

így hozta a sors, a betolakodó gyereke és az ő kislányai együtt játszottak, a két anyuka felváltva kente nekik a zsíros kenyeret... Valahogy élni kellett! Így is lehetett, gyűlölködés és bosszúszomj nélkül... Kitört a forradalom. A házunkkal szemben, az emháeszben volt a szabadságharcosok főhadiszállása. Nagy volt a forgalom, félelmetes a mozgás... Egy éjszaka jöttek, el akarták vinni „Feri bácsit”, a „komcsi” vállalatigazgatót, úgy mondták: felakasztják... Édesapám - a köztisztületben álló mindenki orvos - nem engedte. Megmenekültek. Később más városba költöztek, életük végéig tartottuk velük a kapcsolatot...

Fotó: Nagy Gyula / FORTEPAN

A forradalmi hevületben kinyíltak a páncélszekrények is... Gyorsan megtörtént a nagy metamorfózis. Előbújtak a köpönyegforgatók, a „belülről bomlasztó” párttagok, akikről kiderült, hogy sosem gondolták komolyan, csak kényszerből léptek be az „élcsapatba”...

Tépkedték a párttagkönyveket, a káderlapokat, igyekeztek a reménybeli új hatalomhoz mielőbb dörgölni...

Megteltek a tempomok is, akik isten házába addig másokat figyelni jártak most buzgón hányták magukra a keresztet, vették magukhoz a szentségeket...

Az új életbe vetett bizakodás nem sokáig tartott, jöttek a tankok, az idegen hatalom rendet teremtett.

A megtorlás után csend lett. Nem a megnyugvás, a biztonság, hanem a félelem csendje borította be az országot... Akiknek félnivalójuk volt disszidáltak, sok ezren menekültek nyugatra... Hosszú-hosszú évekre beköszöntött a képmutató, paternalista az embereket a Szent Tehén kultusz béklyójában tartó vircsaft - a *népi demokrácia*.

Mindez hatvan évvel ezelőtt történt, s mint a mesében: *rég volt, talán igaz sem volt...*

-Sigora Irma-

1956-2016

Az 1956-os forradalom 60-dik évfordulója alkalmából 2016. október 23-án 13³⁰-16³⁰-ig, a cserkúti Büszkeségpontnál

Megemlékezést és szoboravatót

tartunk, melyre szeretettel meghívjuk.

PROGRAMOK

13³⁰-14³⁰ A forradalom eseményeinek megidézése utcai csatajelenetekkel, színházi fegyverekkel, felvonulással a közönség bevonásával, a tűzoltó szertárban vándorkiállítással

14³⁰-14⁵⁰ Ünnepi műsor

14⁵⁰-15⁰⁰ Köszöntő: Hagenthurn József polgármester

15⁰⁰-15³⁰ Emlékműavatás: megemlékezés és a szobor leleplezése: dr. Debreceni László 56-os szabadságharcos

15³⁰-16³⁰ Vendéglátás: helyi termékekből svédasztal és „56-os Gasztrosarok” gulyásagyúval

Emlékezzünk, ne feledjük hőseinket!

Készülődés

Régóta szeretett volna már a falu emléket állítani az 56-os forradalomnak, erre most, a Büszkeségpont pályázattal lehetőség nyílt.

Szép, de nehéz, feladatot vállaltunk amikor belevágtunk.

Egy szobor, egy emlékmű felállítása ugyanis nem csupán műszaki, beruházási, esztétikai attrakció, ha őszinte érzéseket tükröz, ha történelmileg hiteles, akkor egyben élmény is. Hosszú távra, talán több generációnak készül, ezért olyan témát ajánlatos választani, amely illeszkedik az adott természeti és épített környezethez, a helyi hagyományokhoz, a lakosság elvárásaihoz-ízléséhez, és esetünkben még a támogató akaratához, követelményeihez is. Mindezeknek megfelelni nehéz, ezért talán sokkal nagyobb körültekintéssel fogtunk hozzá. Munkacsoport alakult, tagjai nem csak a szorosán vett emlékmű elhelyezésében, tervezésében vettek részt, hanem az ünnepi programok kialakításában is. Mindehhez meg kellett találni azt a kivitelezőt, aki megértette a kívánságainkat és képes volt szívvel-lélekkel ezt az alkotást létrehozni: ő pedig Walter József, aki negyven éves vállalkozói és szakmai tapasztalatával segítette az emlékmű felállítását. Kitűnő, pontos munkát végzett, így őt, a cégét jó szívvel reklámozzuk.

Vasárnap már csak ünnepelünk, reméljük sokan leszünk...

-sigora-

Hírességek a forradalomról

„...A szabadság ott kezdődik, ahol megszűnik a félelem.”

Bibó István (1956)

„A rendszert az egész magyar nép söpörte el. (...) A világon páratlan szabadságharc volt ez, a fiatal nemzedékkel a népünk élén. A szabadságharc azért folyt, mert a nemzet szabadon akart döntení arról, hogy miképpen éljen. Szabadon akar határozni sorsa, államának igazgatása, munkájának értékesítése felől.”

Mindszenty József (1956)

„A harcban osztály- és felekezeti különbségek nélkül vett részt az egész magyar nép, s megrendítő és csodálatos volt a felkelt nép emberséges, bölcs és megkülönböztetni kész magatartása, mellyel csupán a leigázó idegen hatalom és a honi hóhérekülönítményesek ellen fordult.”

Bibó István (1956)

„A nemzeti függetlenség és a társadalmi rend demokratikus felépítése: ez a magyarság vágya.”

Tamási Áron (1956)

„Ezerhétsházahárom, nyolcszáznegyvennyolc és ötvenhat: egyszer minden száz évben talpra állunk kínzóink ellen...”

(Faludy György)

„A magyar vér oly nagy értéke Európának és a szabadságnak, hogy óvnunk kell minden cseppjét.”

Albert Camus (1957)

„A legázolt, bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik nép a világon az elmúlt száz esztendőben.”

Albert Camus (1957)

A MAGYAR SZABADSÁG ÉVE

Épül az emlékmű

Akik az ünnepünket méltóvá teszik...

Dr. Debreczeni László 1934. május 10-én született Kaposváron. A Pécsi Orvostudományi Egyetem ötödéves hallgatójaként 1956. október 22-én a Diákszövetség elnökévé választották és az orvosegyetemi zászlóalj tagja lett. 1957 márciusában letartóztatták, internálták, és 1958-ban három és fél éves börtönbüntetésre ítélték. 1959-ben amnesztiával szabadult. Szabadulása után segédmunkásként, tolmácsként, kutatóasszisztensként dolgozott. 1964-ben fejezhette be orvosi tanulmányait a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. Ezután Komlón helyezkedett el, ahol üzemorvosként és bányamentő orvosként dolgozott. A Mecseki Szénbányászati Trösztnél üzemorvos (1964-1986), 1987-től a Mecseki Ércbányászati Vállalatnál üzemorvos, 1989-től üzemi főorvos. A rendszerváltás után az ÁNTSZ tiszti főorvosa, a Baranya

Megyei Intézet helyettes vezetője volt 1992-től nyugdíjazásáig, 2002-ig. 1990 és 1994 között Pécs Megyei Jogú Város önkormányzati képviselője (KDNP). Meghívott előadónak orvostörténetet és közegészségtant adott elő a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karán. A Nagy Imre Érdemrend és a „PRO SANITATE” kitüntetés tulajdonosa.

Bagossy László

1948-ban született Berettyóújfalun, a középiskolát a pécsi Nagy Lajos Gimnáziumban végezte. A Színművészeti Főiskola dramaturg szakán szerez diplomát.

Két házasságából négy gyermeke születik. Diákszínházi csoportjaival számtalan díjat nyer.

Pécsett több teátrum létrehozásában bábáskodott. Jelenleg a Művészeti Gimnázium és Szakközépiskolában tanít és az Escargo Hajója Színházi és Nevelési Szövetkezet egyik vezetőjeként tevékenykedik.

Szabolcs Fejedelem Hagományörző Íjász és Lovasíjász Egyesület

célja a középkori harcászati lovas, gyalogos hagyományok ápolása, bemutatása. Középkorban használt hétköznapi használati tárgyak megismertetése, a tárgyak megismertetése, a tárgyak elkészítése, a készítés oktatása. Nemzeti öntudat erősítése, nemzeti hagyományok és ünnepek ápolása, megtartása.

1956 képekben

Sztrájkot és harcot hirdetünk!

**A Kossuth adónak
ne higgyetek!**

Tartsátok ki mindaddig, amíg az utolsó
szovjet páncélos elhagyja
szeretett szabad hazánkat

Az átöltözött ávosokat tartsátok szemmel!

Szabad hazánkban szabad választásokat követelünk!

1956 október 30.

A Budapesti Forradalmi Ifjúság

Impresszum

Falukép

CSEKÚT KÖZSÉG HIVATALOS
LAPJA

Felelős kiadó

Cserkúti Község Képviselő
Testülete

Főszerkesztő

Hagenthurn József

Felelős szerkesztő

Pallos Edina

Elérhetőség

☒ 7673 Cserkút, Zrínyi u. 2.

